

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Hercegovačko-neretvanski kanton
Kantonalni sud u Mostaru
Broj: 58 0 Ps 178012 19 Pž
Mostar, 28.05.2020.godine

Kantonalni sud u Mostaru, u vijeću sastavljenom od sudija Začinović Sanje, kao predsjednika vijeća, Tanović Rabije i Sudar Vere, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja -----, koga zastupa zakonski zastupnik -----, protiv tuženog -----, koga zastupaju punomoćnici -----, zaposlenici tuženog sa položenim pravosudnim ispitom, radi isplate duga, v.sp. 8.008.577,17 KM, odlučujući o žalbama tužitelja i tuženog na presudu Općinskog suda u Mostaru broj: 58 0 Ps 178012 16 Ps od 30.08.2019. godine i žalbama tuženog na rješenje o plaćanju sudske takse na tužbu br. 58 0 Ps 178012 16 Ps od 13.11.2019. godine i rješenje o plaćanju sudske takse na presudu, istoga broja i istoga datuma, kao i prethodno rješenje, na sjednici vijeća održanoj 28.05.2020. godine, donio je

P R E S U D U

Žalba tužitelja se uvažava, prvostepena presuda preinačava i sudi se:
Dužan je tuženi isplatiti tužitelju iznos od 7.681.371,09 KM
(umjesto 5.519.333,20 KM), sa zakonskom zateznom kamatom na iznose kako slijedi:

- 48.742,61 KM počevši od dana 16.08.2011. godine, pa do konačne isplate,
- 45.758,58 KM počevši od dana 16.09.2011. godine, pa do konačne isplate,
- 44.839,14 KM počevši od dana 16.10.2011. godine, pa do konačne isplate,
- 76.751,93 KM počevši od dana 16.11.2011. godine, pa do konačne isplate,
- 67.234,92 KM počevši od dana 16.12.2011. godine, pa do konačne isplate,
- 98.436,45 KM počevši od dana 16.01.2012. godine, pa do konačne isplate,
- 60.189,47 KM počevši od dana 16.02.2012. godine, pa do konačne isplate,
- 50.810,24 KM počevši od dana 16.03.2012. godine, pa do konačne isplate,
- 72.709,50 KM počevši od dana 16.04.2012. godine, pa do konačne isplate,
- 222.777,43 KM počevši od dana 16.05.2012. godine, pa do konačne isplate,
- 134.413,36 KM počevši od dana 16.06.2012. godine, pa do konačne isplate,
- 74.461,61 KM počevši od dana 16.07.2012. godine, pa do konačne isplate,
- 43.470,32 KM počevši od dana 16.08.2012. godine, pa do konačne isplate,
- 40.246,34 KM počevši od dana 16.09.2012. godine, pa do konačne isplate,
- 42.183,79 KM počevši od dana 16.10.2012. godine, pa do konačne isplate,
- 78.727,97 KM počevši od dana 16.11.2012. godine, pa do konačne isplate,
- 115.359,25 KM počevši od dana 16.12.2012. godine, pa do konačne isplate,
- 136.711,41 KM počevši od dana 16.01.2013. godine, pa do konačne isplate,

- 218.337,09 KM počevši od dana 16.02.2013. godine, pa do konačne isplate,
- 177.343,43 KM počevši od dana 16.03.2013. godine, pa do konačne isplate,
- 312.533,05 KM počevši od dana 16.04.2013. godine, pa do konačne isplate,
- 342.768,86 KM počevši od dana 16.05.2013. godine, pa do konačne isplate,
- 222.551,62 KM počevši od dana 16.06.2013. godine, pa do konačne isplate,
- 144.599,67 KM počevši od dana 16.07.2013. godine, pa do konačne isplate,
- 66.074,40 KM počevši od dana 16.08.2013. godine, pa do konačne isplate,
- 40.970,54 KM počevši od dana 16.09.2013. godine, pa do konačne isplate,
- 59.297,67 KM počevši od dana 16.10.2013. godine, pa do konačne isplate,
- 120.862,65 KM počevši od dana 16.11.2013. godine, pa do konačne isplate,
- 161.578,13 KM počevši od dana 16.12.2013. godine, pa do konačne isplate,
- 96.892,00 KM počevši od dana 16.01.2014. godine, pa do konačne isplate,
- 203.392,16 KM počevši od dana 16.02.2014. godine, pa do konačne isplate,
- 214.193,59 KM počevši od dana 16.03.2014. godine, pa do konačne isplate,
- 135.590,87 KM počevši od dana 16.04.2014. godine, pa do konačne isplate,
- 103.429,01 KM počevši od dana 16.05.2014. godine, pa do konačne isplate,
- 147.201,06 KM počevši od dana 16.06.2014. godine, pa do konačne isplate,
- 78.366,86 KM počevši od dana 16.07.2014. godine, pa do konačne isplate,
- 55.405,48 KM počevši od dana 16.08.2014. godine, pa do konačne isplate,
- 62.324,90 KM počevši od dana 16.09.2014. godine, pa do konačne isplate,
- 103.077,71 KM počevši od dana 16.10.2014. godine, pa do konačne isplate,
- 101.648,08 KM počevši od dana 16.11.2014. godine, pa do konačne isplate,
- 140.234,67 KM počevši od dana 16.12.2014. godine, pa do konačne isplate,
- 193.248,86 KM počevši od dana 16.01.2015. godine, pa do konačne isplate,
- 196.825,68 KM počevši od dana 16.02.2015. godine, pa do konačne isplate,
- 172.214,24 KM počevši od dana 16.03.2015. godine, pa do konačne isplate,
- 157.866,00 KM počevši od dana 16.04.2015. godine, pa do konačne isplate,
- 177.367,31 KM počevši od dana 16.05.2015. godine, pa do konačne isplate,
- 150.293,67 KM počevši od dana 16.06.2015. godine, pa do konačne isplate,
- 47.196,08 KM počevši od dana 16.07.2015. godine, pa do konačne isplate,
- 44.205,65 KM počevši od dana 16.08.2015. godine, pa do konačne isplate,
- 37.634,28 KM počevši od dana 16.09.2015. godine, pa do konačne isplate,
- 39.093,31 KM počevši od dana 16.10.2015. godine, pa do konačne isplate,
- 151.058,96 KM počevši od dana 16.11.2015. godine, pa do konačne isplate,
- 106.819,15 KM počevši od dana 16.12.2015. godine, pa do konačne isplate,
- 69.810,84 KM počevši od dana 16.01.2016. godine, pa do konačne isplate,
- 98.867,18 KM počevši od dana 16.02.2016. godine, pa do konačne isplate,
- 154.527,95 KM počevši od dana 16.03.2016. godine, pa do konačne isplate,
- 189.965,43 KM počevši od dana 16.04.2016. godine, pa do konačne isplate,
- 115.212,05 KM počevši od dana 16.05.2016. godine, pa do konačne isplate,
- 129.807,13 KM počevši od dana 16.06.2016. godine, pa do konačne isplate,
- 95.075,51 KM počevši od dana 16.07.2016. godine, pa do konačne isplate,
- 48.750,67 KM počevši od dana 16.08.2016. godine, pa do konačne isplate,
- 43.298,58 KM počevši od dana 16.09.2016. godine, pa do konačne isplate,
- 49.157,26 KM počevši od dana 16.10.2016. godine, pa do konačne isplate,
- 110.484,73 KM počevši od dana 16.11.2016. godine, pa do konačne isplate,

- 168.476,90 KM počevši od dana 16.12.2016. godine, pa do konačne isplate,
- 118.801,09 KM počevši od dana 16.01.2017. godine, pa do konačne isplate,
- 79.938,23 KM počevši od dana 16.02.2017. godine, pa do konačne isplate,
- 88.880,48 KM počevši od dana 16.03.2017. godine, pa do konačne isplate,
- 113.322,75 KM počevši od dana 16.04.2017. godine, pa do konačne isplate,
- 75.959,80 KM počevši od dana 16.05.2017. godine, pa do konačne isplate,
- 51.184,03 KM počevši od dana 16.06.2017. godine, pa do konačne isplate,
- 41.015,22 KM počevši od dana 16.07.2017. godine, pa do konačne isplate,
- 42.709,09 KM počevši od dana 16.08.2017. godine, pa do konačne isplate,
- 43.695,90 KM počevši od dana 16.09.2017. godine, pa do konačne isplate,
- 60.695,77 KM počevši od dana 16.10.2017. godine, pa do konačne isplate,
- 45.876,78 KM počevši od dana 16.11.2017. godine, pa do konačne isplate,
- 93.236,52 KM počevši od dana 16.12.2017. godine, pa do konačne isplate,
- 187.403,17 KM počevši od dana 16.01.2018. godine, pa do konačne isplate,
- 244.321,87 KM počevši od dana 16.02.2018. godine, pa do konačne isplate,
- 274.717,40 KM počevši od dana 16.03.2018. godine, pa do konačne isplate,
- 396.781,82 KM počevši od dana 16.04.2018. godine, pa do konačne isplate,
- 342.859,18 KM počevši od dana 16.05.2018. godine, pa do konačne isplate,
- 214.423,35 KM počevši od dana 16.06.2018. godine, pa do konačne isplate,
- 137.799,13 KM počevši od dana 16.07.2018. godine, pa do konačne isplate,
- 135.395,53 KM počevši od dana 16.08.2018. godine, pa do konačne isplate,
- 134.209,25 KM počevši od dana 16.09.2018. godine, pa do konačne isplate, sve u roku od 30 dana i pod prijetnjom izvršenja.

Žalba tuženog na presudu, kao i žalbe na rješenja o plaćanju sudskih taksi na tužbu i na presudu, odbijaju se kao neosnovane i presuda u pobijanom dijelu, kao i rješenja, potvrđuju.

O b r a z l o ž e n j e

Pobijanom presudom obavezan je tuženi da isplati tužitelju iznos od 5.519.333,20 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na pojedinačne iznose glavnog duga, počev od dana dospelosti pa do dana isplate (tačka I), obavezan tuženi da tužitelju isplati troškove parničnog postupka u iznos od 3.002,00 KM, u roku od 30 dana (tačka II) i odbijen dio tužbenog zahtjeva tužitelja kojim traži isplatu glavnog duga u mjesečnim iznosima počev od 16.08.2011. godine do 16.04.2013. godine, u iznosima navedenim u tački III dispozitiva pobijane presude, sa zakonskom zateznom kamatom na pojedinačne iznose glavnog duga počev od dana dospelosti do dana isplate, kako je to navedeno u tački III dispozitiva pobijane presude.

Rješenjem prvostepenog suda broj 58 0 Ps 178012 16 Ps od 13.11.2019. godine obavezan je tuženi da u roku od 8 dana po prijemu predmetnog rješenja uplati sudsku taksu na tužbu u iznosu od 9.000,00 KM, te rješenjem istoga broja i istog datuma, da

uplati sudsku taksu na presudu u iznosu od 9.000,00 KM, na račun budžeta HNK., a sve u roku od 8 dana.

Na prvostepenu presudu žalbu su blagovremeno izjavili i tužitelj i tuženi.

Tužitelj presudu pobija u odbijajućem dijelu smatrajući da je pogrešno raspravljen prigovor zastare potraživanja, predlažući da se žalba uvaži i u cijelosti udovolji tužbenom zahtjevu tužitelja.

Tuženi presudu pobija u dosuđujućem dijelu iz svih razloga predviđenih odredbom člana 208., stav 1. ZPP-a, smatrajući da je sud pogrešno uzeo u obzir cijenu električne energije na pragu hidroelektrane (proizvodna cijena) zanemarujući da se naknada tužitelju određuje zavisno od ukupnog prihoda pravnog lica – tuženog, a ne pojedinačne hidroelektrane, tako da je prilikom računanja naknade relevantna tržišna cijena električne energije krajnjim kupcima. Navodi da je sud nepravilno cijenio dokaze, poklanjajući pažnju dokazima tužitelja, a zanemarujući dokaze tuženog posebno dopis FERK-a od 20.11.2015. godine smatrajući da se kod računanja naknade na ime povećanja cijene električne energije može uzeti u obzir, odnosno primijeniti samo cijena utvrđena za krajnje kupce električne energije. Ustrajava na prigovoru mjesne nenadležnosti suda jer je u konkretnom slučaju mjesno nadležan sud prema sjedištu tuženog kao pravnog lica, jer je to pravno lice obveznik plaćanja naknade koju potražuje tužitelj, a ne poslovna jedinica.

Tuženi pobija i rješenja o naplati sudske takse na tužbu i presudu, smatrajući da je zastarjelo pravo na naplatu sudske takse, kada da se ima u vidu da to pravo dopijeva na naplatu u momentu podnošenja tužbe. U vezi sa žalbom na rješenje o taksu na presudu ističe da je rješenje nezakonito i nepravilno jer se radi o nepravomoćnoj presudi protiv koje je tuženi izjavio žalbu, u toj žalbi tuženi je između ostalog ukazao na povrede odredbi parničnog postupka prilikom odlučivanja o troškovima, jer je osnovano da se tužena obaveže na isplatu troškova postupka srazmjerno postignutom uspjehu u parnici, jer tužitelj u ovom postupku nije uspio u cijelosti.

Ispitujući pobijanu presudu i rješenja u granicama žalbenih razloga i razloga na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, u smislu odredbi člana 221. Zakona o parničnom postupku (Službene novine F BiH broj 53/03; 73/05; 19/06 i 98/15, u daljem tekstu: ZPP), odlučeno je kao u dispozitivu ove presude, iz sljedećih razloga:

Osnovana je žalba tužitelja.

U konkretnom slučaju tužitelj potražuje naknadu na ime povećanja cijena električne energije po proizvedenom kWh električne energije, odnosno po utrošenom metru kubnom vode, kako je to propisano Zakonom o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda ostvarenog korištenjem hidro akumulacionih objekata (Službene novine FBiH broj 44/02 i 57/09, u daljem tekstu Zakon).

Tužitelj i tuženi nisu bili ni u kakvom poslovnom odnosu po osnovu bilo kojeg ugovora u privredi, u kojem bi se slučaju na rješavanje prigovora zastare imala primijeniti odredba člana 374. stav 1. ZOO-a, koja propisuje trogodišnji rok zastare i koju je primijenio prvostepeni sud.

Predmetno potraživanje proističe direktno iz Zakona, a Zakon o obligacionim odnosima (Službeni list SFRJ broj 29/78; 39/85 i 57/89; Službeni list R BiH 2/92; 13/93 i 13/94 i Službene novine F BiH broj 29/03 i 42/11, u daljem tekstu: ZOO), u posebnim slučajevima zastare ne predviđa zastaru koja bi se mogla odnositi na predmetno potraživanje, što znači da se ima primijeniti opšti zastarni rok iz odredbe člana 371. ZOO-a od 5 godina.

Tužbenim zahtjevom tužitelj potražuje isplatu naknade – dijela prihoda ostvarenog u periodu od jula 2011. godine (dospijeva na naplatu 16.08.2011. godine) pa do avgusta 2018. godine.

Tužitelj je tužbu sudu podnio 10.05.2016. godine, pa bi kod opšteg zastarnog roka od 5 godina zastarjela potraživanja tužitelja starija od 10.05.2011. godine. Kako je najstarije potraživanje tužitelja dospjelo na naplatu 16.08.2011. godine, to ni jedan dio potraživanja tužitelja nije zastario, pa je žalbu tužitelja valjalo uvažiti i preinačiti prvostepenu presudu, na način da se udovolji ukupnom potraživanju tužitelja, konačno opredijeljenom tužbenim zahtjevom na glavnoj raspravi od 31.05.2019. godine, odnosno dosuđena su mu i potraživanja nastala u periodu od 16.08.2011. godine do 16.04.2013. godine u ukupnom iznosu od 2.162.037,89 KM, sa propisanom zakonskom zateznom kamatom na pojedinačne iznose glavnog duga, počev od dana dospelosti svakog iznosa, pa do konačne isplate.

Žalbeni navodi tuženog da u konkretnom slučaju nije mjesno nadležan Općinski sud u Mostaru, nego Općinski sud u Sarajevu, nije osnovan. Nadležnost za postupanje suda propisana je odredbama člana 15. do člana 52. ZPP-a, pa je irelevantna činjenica da je obveznik plaćanja naknade tuženi kao pravno lice, čije je sjedište u Sarajevu.

Odredbom člana 37. ZPP-a propisano je da je za suđenje u sporovima protiv pravnog lica koje ima poslovnu jedinicu van sjedišta, ako spor proizilazi iz pravnog odnosa te jedinice, pored suda opšte mjesne nadležnosti, nadležan je i sud na čijem se području nalazi ta poslovna jedinica, kako je to pravilno zaključio i prvostepeni sud, pa je žalbu u tom dijelu valjalo odbiti.

Prvostepni sud je pravilno i potpuno cijenio sve dokaze relevantne za presuđenje u ovoj pravnoj stvari, u skladu sa odredbom člana 8. stav 1. ZPP-a, svaki dokaz zasebno i u međusobnoj vezi, iz istih pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje iz kojeg je izveo pravilne pravno relevantne zaključke na koje je pravilno primijenio materijalno pravo i donio zakonitu odluku, za koju je dao valjano obrazloženje (izuzev u pogledu prigovora zastare), koje u cijelosti prihvata i ovaj sud.

Tuženi žalbenim navodima zapravo iznosi vlastitu ocjenu dokaza i suprotstavlja je ocjeni dokaza od strane suda.

Prvostepni sud je obrazložio svoj zaključak zašto prihvata kao pravno relevantnu cijenu za obračun naknade, od više utvrđenih cijena od strane FERK-a, cijenu na pragu hidroelektrane, što je zapravo proizvodna cijena, a samo se na kraju, kao potvrdu svog stava pozvao na stav Vrhovnog suda FBiH, iznesen u presudi broj 58 0 Ps 128413 15 Rev od 14.03.2017. godine.

I po shvatanju ovog suda osnov za obračun naknade na ime povećanja cijena električne energije po proizvedenom kWh električne energije, odnosno po utrošenom metru kubnom vode, je cijena na pragu hidroelektrane, odnosno proizvodna cijena električne energije za dotičnu hidroelektranu.

Proizvodna cijena svakog proizvoda dobije se na način da se od ostvarenog prihoda po jedinici mjere odbiju svi rashodi – troškovi koji su bili potrebni za proizvodnju te količine proizvoda, ovdje električne energije. Čisti je nonsens tvrditi da se konačna cijena električne energije po jedinici mjere prema krajnjem potrošaču ne utvrđuje na osnovu proizvodne cijene.

Konačna cijena svakog proizvoda, pa i električne energije, neminovno zavisi od troškova proizvodnje, pa ako su ti troškovi manji, konačna cijena prema kupcu bit će manja, a ako su troškovi veći i krajnja cijena biti će veća. Tužitelj pravo na predmetnu naknadu od tuženog ostvaruje po osnovu korištenja hidroakumulacija koje se nalaze na području tužitelja, a ne svih hidroakumulacija u sistemu tuženog.

Tuženom je najbolje poznato da ne ostvaruje isti prihod od svake svoje hidroelektrane, te da ostvarenje prihoda zavisi od više faktora, n.pr. veličine hidroakumulacije, kapaciteta pritoka u istu, klimatskih uslova, količine padavina na području vodotoka koji se ulijeva u hidroakumulaciju, pa i naknada koju je tuženi dužan isplatiti tužitelju, treba da zavisi od prihoda koje tuženi ostvari od hidroakumulacija koje se nalaze na području tužitelja, što opravdava stav suda da se kao osnov za računanje predmetne naknade uzima proizvodna cijena hidroelektrane, a ne konačna cijena električne energije prema kupcima, koju čine prosječne cijene električne energije po jedinici mjere svih hidroelektrana u sistemu tuženog.

Tuženi se neosnovano poziva na dopis FERK-a broj 01-01-889-01/15 od 20.11.2015. godine iz razloga što tim dopisom FERK daje svoje tumačenje odredbe člana 3. stav 2. Zakona, kada kaže da se ta odredba zakona može odnositi samo na ukupne tarifne stavove, odnosno na ukupno prosječno povećanje ili smanjenje cijena električne energije za krajnje kupce, jer su te cijene – tarife rezultat provedenog tarifnog postupka i odraz ukupnih troškova i cijena koju plaćaju krajnji kupci.

FERK-ovo tumačenje Zakona ne obavezuje, iako neposredno u okviru svoje djelatnosti primjenjuje isti, jer autentično tumačenje Zakona može dati samo zakonodavni organ koji ga je i donio.

Ustavna i zakonska uloga suda jeste da na stvarnu, životnu situaciju koja se pojavi kao sporna, pravilno primjeni materijalno pravo, a pravilno će ga primijeniti ako pravilno tumači propise koje primjenjuje.

Autentično tumačenje propisa daje se vrlo, vrlo rijetko, a svakodnevna je obveza suda da tumači propise i pravilno ih primjenjuje na sve životne situacije o kojima odlučuje, zbog čega je irelevantan izvedeni dokaz na kojem ustrajava tuženi.

Na istom fonu je i sudska praksa, tako da je isti stav zauzeo i Vrhovni sud FBiH u više svojih presuda, kao na primjer u presudi broj 58 0 Ps 148209 17 Rev od 22.10.2019. godine; 58 0 Ps 128413 15 Rev od 14.03.2017. godine, kao i Kantonalnog suda u Mostaru u presudi broj 58 0 Ps 171128 18 Pž od 20.02.2019. godine.

Žalba tuženog u pogledu troškova parničnog postupka nije osnovana. Naime tužitelj je prvobitnom tužbom potraživao isplatu iznosa od 4.907.167,00 KM, a u prvostepenom postupku dosuđeno mu je 5.519.333,20 KM, s tim što je odbijen za dio tužbenog zahtjeva u visini od 2.162.037,89 KM. Kako je tužitelj u žalbenom postupku uspio u cijelosti po konačno opredijeljenom tužbenom zahtjevu, u skladu sa nalazom vještaka finansijske struke, to tužitelj polaže pravo i na ukupne troškove postupka, jer tuženi u postupku nije uspio ni u najmanjem dijelu.

Neosnovane su žalbe tuženog na rješenja o obavezi plaćanja sudske takse na tužbu i na presudu.

Odredbom člana 9. Zakona o sudskim taksama s tarifom Hercegovačko-neretvanskog kantona (Službene novine HNK broj 4/09, 2/13, 5/15 i 7/17, u daljem tekstu: Zakon o sudskim taksama), stavom 1. tačka e), propisano je da su oslobođeni od plaćanja takse, pored ostalih, i jedinice lokalne samouprave. Odredbom člana 17. stav 1. Zakona o sudskim taksama propisano je da ako je u parničnom i izvršnom postupku lice oslobođeno od obveza plaćanja takse, a koje uspije u postupku, taksu koju bi ono bilo dužno platiti da nije bilo oslobođeno, platiti će stranka koja ne uživa oslobađanje i to u srazmjeri u kojoj je oslobođena stranka uspjela u postupku.

Kako je u skladu sa odredbom člana 9. stav 1. tačka e) Zakona o sudskim taksama tužitelj oslobođen plaćanja takse, a potpuno je uspio u ovom sporu, to je na osnovu odredbe člana 17. istog Zakona tuženi dužan platiti sudske takse, koje bi inače platio tužitelj da nije oslobođen plaćanja iste, zbog čega je žalbu tuženog na sporna rješenja valjalo odbiti i rješenja potvrditi.

Imajući u vidu prednje navedeno, ovaj sud je, pozivom na odredbe člana 224. st. 1. tačka 5. i člana 229. tač. ZPP-a, odlučio kao u dispozitivu ove presude.

Predsjednik vijeća

Začinović Sanja